

Zadeva C-163/24**Povzetek predloga za sprejetje predhodne odločbe v skladu s členom 98(1)
Poslovnika Sodišča****Datum vložitve:**

1. marec 2024

Predložitveno sodišče:

Curtea de Apel București (Romunija)

Datum predložitvene odločbe:

21. december 2023

Pritožnik in tožeča stranka:

BX

Nasprotni stranki v pritožbenem postopku in toženi stranki:

Statul Român – Ministerul Finanțelor Publice

Curtea de Apel București

Predmet postopka v glavni stvari

Pritožbeni postopek, v katerem pritožnik (in tožeča stranka) izpodbija civilno sodbo, ki jo je 1. julija 2016 izdalo Tribunalul București (okrožno sodišče v Bukarešti, Romunija) in s katero je njegovo tožbo za ugotovitev deliktne odgovornosti zavrnilo kot neutemeljeno. Ta tožba je bila vložena zaradi zavrnitve prve pritožbe, ki je bila v upravnem postopku vložena za odpravo odločbe Agenția de Plăți și Intervenție în Agricultură (agencija za plačila in intervencije v kmetijstvu, Romunija, v nadaljevanju: APIA), na podlagi katere je bila tožeča stranka izključena iz plačila podpore iz naslova nekaterih shem plačil za leto 2007. Izredna pravna sredstva, ki jih je tožeča stranka vložila zoper dokončno odločbo o zavrnitvi te upravne pritožbe, so bila zavržena kot nedopustna.

Predmet in pravna podlaga predloga za sprejetje predhodne odločbe

V skladu s členom 267 PDEU se prosi za razlago člena 20(1) Uredbe Sveta (ES) št. 1782/2003 in člena 68(1) Uredbe Komisije (ES) št. 796/2004.

Vprašanja za predhodno odločanje

1. Ali je člen 20(1) Uredbe Sveta [(ES) št. 1782/2003] z dne 29. septembra 2003 o skupnih pravilih za sheme neposrednih podpor v okviru skupne kmetijske politike in o uvedbi nekaterih shem podpor za kmete (v različici, ki je veljala, preden je bila razveljavljena z [Uredbo (ES) št. 73/2009]) pravilo prava Evropske unije, s katerim so posameznikom priznane posebne pravice in kršitev katerega je lahko podlaga za uveljavljanje odgovornosti države zaradi odločbe nacionalnega sodišča, ki odloča na zadnji stopnji?

2. Ali je treba pojem „točni podatki“ iz člena 68(1) Uredbe Komisije [(ES) št. 796/2004 z dne 21. aprila 2004 o podrobnih pravilih za izvajanje navzkrižne skladnosti, modulacije in integriranega administrativnega in kontrolnega sistema, določen z Uredbo Sveta (ES) št. 1782/2003], razlagati tako, da zajema tako pravilno prijavo površin s strani kmeta kot tudi pravilno identifikacijo uporabljene enote rabe oziroma poljine in njenih meja?

3. Ali dejstvo, da nacionalno sodišče, ki odloča na zadnji stopnji, Sodišču Evropske unije v predhodno odločanje ni predložilo vprašanja glede razlage člena 68 Uredbe št. 796/2004, v okoliščinah obravnavane zadeve pomeni očitno in dovolj resno kršitev, na podlagi katere je mogoče uveljavljati odgovornost države za škodo, ki naj bi nastala zaradi sodbe tega sodišča?

Navedene določbe in sodna praksa Unije

Uredba Sveta (ES) št. 1782/2003 z dne 29. septembra 2003 o skupnih pravilih za sheme neposrednih podpor v okviru skupne kmetijske politike in o uvedbi nekaterih shem podpor za kmete ter o spremembi uredb (EGS) št. 2019/93, (ES) št. 1452/2001, (ES) št. 1453/2001, (ES) št. 1454/2001, (ES) 1868/94, (ES) št. 1251/1999, (ES) št. 1254/1999, (ES) št. 1673/2000, (EGS) št. 2358/71 in (ES) št. 2529/200 – *uvodne izjave 14, 15 in 16 ter člen 20(1)*.

Uredba Komisije (ES) št. 1973/2004 z dne 29. oktobra 2004 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe Sveta (ES) št. 1782/2003 v zvezi s shemami podpor, iz naslova IV in IVa navedene uredbe, glede uporabe zemljišč v prahi za proizvodnjo surovin – *člen 138(1)*

Uredba Komisije (ES) št. 796/2004 z dne 21. aprila 2004 o podrobnih pravilih za izvajanje navzkrižne skladnosti, modulacije in integriranega administrativnega in kontrolnega sistema – *uvodne izjave 36, 37, od 55 do 58 in 67, člen 6 ter člen 68(1) in (2), drugi pododstavek*

Sodba Sodišča z dne 6. oktobra 1982, CILFIT, C-283/81, EU:C:1982:335, točka 16; sodba Sodišča z dne 19. novembra 1991, Francovich in Bonifaci, C-6/90 in C-9/90, EU:C:1991:428, točke od 41 do 43; sodba Sodišča z dne 5. marca 1996, Brasserie du pêcheur in Factortame, C-46/93 in C-48/93, EU:C:1996:79, točka 51; sodba Sodišča z dne 30. septembra 2003, Köbler, C-224/01, EU:C:2003:513,

točka 51; sodba Sodišča z dne 15. septembra 2005, Intermodal Transports, C-495/03, EU:C:2005:552, točka 37; sodba Sodišča z dne 28. julija 2016, Tomášová, C-168/15, EU:C:2016:602, točka 22; sodba Sodišča z dne 4. oktobra 2018, Kantarev, C-571/16, EU:C:2018:807, točka 95; sodba Sodišča z dne 29. julija 2019, Hochtief Solutions Magyarországi Fióktelepe, C-620/17, EU:C:2019:630.

Navedene določbe nacionalnega prava

Codul civil (civilni zakonik) (Legea nr. 287/2009 (zakon št. 287/2009)), ki velja od 1. oktobra 2011 – *člen 1349 o deliktne odgovornosti in člen 1357 o pogojih za uveljavljanje odgovornosti*

Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor (zakon št. 303/2004 o statusu sodnikov in tožilcev (ki je bil v veljavi do 16. decembra 2022)) – *člen 96, ki ureja odgovornost države za škodo, nastalo zaradi sodnih zmot, in člen 99bis, ki opredeljuje ravnanje v slabi veri in hudo malomarnost sodnikov oziroma tožilcev*

Legea nr. 554/2004 contenciosului administrativ (zakon št. 554/2004 o upravnem sporu), v sedanji različici, ki je začela veljati po vložitvi zadevne tožbe v upravnem sporu – *člen 21, v skladu s katerim je izdaja pravnomočne sodbe, ki je v nasprotju z načelom primarnosti prava Unije, kakor je določeno v romunski ustavi, eden od razlogov za revizijo, določenih v zakoniku o civilnem postopku*

Ordonanța de urgență a Guvernului (OUG) nr. 125/2006 pentru aprobarea schemelor de plăți directe și plăți naționale directe complementare, care se acordă în agricultură începând cu anul 2007, și pentru modificarea articolului 2 din Legea nr. 36/1991 privind societățile agricole și alte forme de asociere în agricultură (izredna uredba vlade št. 125/2006 z dne 21. decembra 2006 o odobritvi shem neposrednih plačil in dopolnilnih nacionalnih neposrednih plačil, odobrenih za kmetijstvo od leta 2007, in o spremembi člena 2 zakona št. 36/1991 o kmetijskih družbah in drugih oblikah združenj v kmetijstvu ((ki je bila v veljavi do 23. marca 2015)) – *ki ureja odobritev shem neposrednih plačil in dopolnilnih nacionalnih neposrednih plačil v sektorju kmetijstva od leta 2007*

Člen 7(1)

„Za prejem plačila v okviru sheme enotnega plačila na površino morajo biti vlagatelji zahtevka vpisani v register kmetov, ki ga upravlja agencija APIA, vložiti zahtevek za plačilo v roku in izpolnjevati te splošne pogoje:

- (a) imeti v uporabi kmetijsko zemljišče v velikosti najmanj 1 ha, pri čemer mora površina kmetijske enote rabe oziroma poljine obsegati vsaj 0,3 ha, v primeru vinogradov, sadovnjakov, nasadov hmelja, jablan, trte in sadnega grmičevja pa mora najmanjša površina kmetijske enote rabe oziroma poljine obsegati 0,1 ha;
- (b) prijaviti vse kmetijske enote rabe oziroma poljine;

- (c) predložiti resnične, popolne in veljavne podatke tako v obrazcu zahtevka za enotno plačilo na površino kot v priloženi dokumentaciji, vključno s seznamom površin, sicer se jim lahko izrečejo kazenske sankcije;
- (f) vložiti dokumentacijo, ki dokazuje zakonito uporabo zemljišča, za katero je bil vložen zahtevek;
- (g) predložiti vse informacije, ki jih zahteva agencija APIA, v predpisanem roku;
- (h) omogočiti kontrole in preglede, ki jih izvaja agencija APIA ali drugi za to pooblaščen organi;
- (i) označiti meje enote rabe oziroma poljine, če se uporablja za pridelavo istega posevka kot na sosednjih enotah rabe oziroma poljinah;
- (j) agencijo APIA v 10 dneh pisno obvestiti o vseh spremembah podatkov, navedenih v zahtevku za plačilo, do katerih pride v obdobju od dneva vložitve zahtevka do dneva odobritve plačila. Te spremembe se nanašajo na kmetijsko površino, ki jo ima kmetijsko gospodarstvo v uporabi, na prenos lastništva kmetijskega gospodarstva na drugega obdelovalca, odobritev dosmrtnne rente za kmete in druge spremembe informacij, navedenih v obrazcu zahtevka.“

Kratka predstavitev dejanskega stanja in postopka v glavni stvari

- 1 Tožeča stranka je pri Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură – Centrul Județean Argeș (agencija za plačila in intervencije v kmetijstvu – okrožni center v Argeșu, Romunija, v nadaljevanju: center agencije APIA v Argeșu) vložila zahtevek z dne 14. maja 2007 za odobritev podpore iz naslova sheme enotnega plačila na površino (SAPS), dopolnilnih nacionalnih neposrednih plačil (CNDP) in plačil za območja z naravnimi omejitvami (LFA) za leto 2007, s katerim je zaprosila za podporo za kmetijsko površino v skupni velikosti 264,71 ha.
- 2 Po administrativnem pregledu, ki ga je opravil center agencije APIA v Argeșu, se je izkazalo, da so zahtevke za nekatere površine, ki jih je prijavila tožeča stranka, vložile tudi druge osebe, zato je bil 20. oktobra 2007 zaradi razrešitve nastalega položaja poslan dopis z zahtevo po dodatnih pojasnilih. Tožeča stranka je 28. novembra 2007 skupaj s predstavniki drugih zainteresiranih strank pojasnila razloge, zaradi katerih je prišlo do prijave istih površin, in navedla površine, ki so jih obdelovali posamezni kmetje. Tožeča stranka je istega dne pri centru agencije APIA v Argeșu vložila obrazec M1.1, naslovljen „Sprememba prijave površine“, iz katerega je bilo razvidno, da je prišlo do popravka prvotne prijave, saj je bila za določen fizični blok prijavljena površina v velikosti 45 ha, ne pa 129,09 ha, kakor je bila prijavljena v prvotnem zahtevku.
- 3 Tožeča stranka je pojasnila, da je do te razlike prišlo zaradi dveh napak: prva napaka, ki je privedla do razlike v obsegu 52 ha, je bila posledica napačne

določitve meja na gorskem območju, saj na zemljevidu agencije APIA niso bile vrisane referenčne točke (imena dolin in rek, nadmorska višina itd.), medtem ko je druga napaka, ki se je nanašala na približno 33 ha površine, nastala zaradi razlike med površino, navedeno v najemni pogodbi, in vsoto površin dveh fizičnih blokov, ki sestavljata zadevno gorsko območje.

- 4 Center agencije APIA v Argeșu je glede na spremembo prijavljene površine menil, da je tožeča stranka kršila pravila zaradi čezmerne prijave površine, saj je razlika med prijavljeno in dejansko površino znašala 46,56 %, zaradi česar je izdal odločbo z dne 28. maja 2008, s katero je zahtevek tožeče stranke v skladu s členom 138(1) Uredbe (ES) št. 1973/2004 izključil iz podpore.
- 5 Tožeča stranka je proti agenciji APIA vložila tožbo pri Tribunalul București – Secția de contencios administrativ și fiscal (okrožno sodišče v Bukarești – oddelek za upravne in davčne spore, Romunija), v okviru katere je z začetno vlogo št. 44537/3/2008 navedenemu sodišču predlagala, naj ugotovi, da je bila upravičena do podpore za leto 2007, naj agenciji APIA naloži spremembo odločbe z dne 28. maja 2008 in določi znesek plačila, ki ji po zakonu pripada (28.168,82 EUR) za 263,26 ha pašnikov, ki jih ima v uporabi, to je posodobljen znesek, ki velja na dan plačila. Tožeča stranka je z dopolnilno vlogo predlagala, naj se centru agencije APIA v Argeșu naloži plačilo odškodnine za premoženjsko in nepremoženjsko škodo, ki ji je nastala zaradi nezakonite zavrnitve zahtevka za odobritev podpore iz naslova shem pomoči za leto 2007.
- 6 Tožeča stranka je predlagala odpravo odločbe agencije APIA, na podlagi katere je bila izključena iz podpore za leto 2007, saj je treba odgovornost za spremembo prvotnega zahtevka za odobritev podpore, ki se je nanašala na uporabljeno površino in na posledično čezmerno prijavo površine, ki je bila podlaga za izrek sankcije iz člena 138(1) Uredbe (ES) št. 1973/2004, pripisati izključno toženi stranki, to je agenciji APIA, ki je za določitev fizičnih blokov pašnikov, ki so bili v uporabi, dala na voljo napačne topografske karte, ki niso izpolnjevale zahtev zakonodaje Unije (člen 20 Uredbe št. 1782/2003), saj niso zagotavljale zadostne kartografske natančnosti.
- 7 Tožeča stranka se je sklicevala tudi na določbe člena 68 Uredbe št. 796/2004 o podrobnih pravilih za izvajanje navzkrižne skladnosti, modulacije in integriranega administrativnega in kontrolnega sistema, ki urejajo izjeme, pri katerih se znižanja in izključitve, določena v tej uredbi, ne uporabljajo. Tožeča stranka je trdila, da je predložila točne podatke, zato ni mogoče govoriti o čezmerni prijavi, ampak le o napačni identifikaciji površin, in da lahko z vsemi dokaznimi sredstvi dokaže svojo nedolžnost, saj do čezmerne prijave površin, če ta dejansko obstaja, ni prišlo po njeni krivdi, ampak zaradi netočnih podatkov in napak v zemljevidih agencije APIA.
- 8 Tožeča stranka je v utemeljitev tožbe predlagala izvajanje listinskih dokazov, izpovedbe prič in mnenja izvedenca geodetske stroke. Tribunalul București – Secția de contencios administrativ și fiscal (okrožno sodišče v Bukarești – oddelek

za upravne in davčne spore) je ugodilo izvajanju listinskih dokazov ter zavrnilo izpovedbe prič in mnenje izvedenca geodetske stroke, ker za odločanje o zadevi nista bila potrebna.

- 9 Tribunalul București – Secția de contencios administrativ și fiscal (okrožno sodišče v Bukarešti – oddelek za upravne in davčne spore) je s civilno sodbo št. 220 z dne 20. januarja 2011 zavrnilo tožbo tožeče stranke, ker je v bistvu ugotovilo, da izjema, ki temelji na členu 68 Uredbe (ES) št. 796/2004 in na katero se je tožeča stranka sklicevala, da bi dokazala neobstoje odgovornosti za čezmerno prijavo površine, ni utemeljena, saj je bila tožeča stranka na podlagi najemne pogodbe in kupoprodajne pogodbe seznanjena z dejstvom, da je površina zadevnega zemljišča v skladu z navedenima listinama obsegala 211,06 ha, in ne 264,71 ha, kot jo je sama prijavila, ter da je za presojo krivdnega ravnanja tožeče stranke upoštevno to, da je bila ob vložitvi zahtevka prijavljena površina, ki je večja od površine, navedene v listinah tožeče stranke o najemu oziroma lastništvu zemljišč.
- 10 Tožeča stranka je zoper to sodbo vložila pritožbo pri Curtea de Apel București – Secția a VII a contencios administrativ și fiscal (višje sodišče v Bukarešti – sedmi senat za upravne in davčne zadeve, Romunija), s katero je predlagala, naj sodbo razveljavi in v zadevi ponovno razsodi z izvedbo prepričljivih dokazov, to je mnenja izvedenca geodetske stroke in izpovedbe prič.
- 11 Tožeča stranka je trdila, da v obravnavani zadevi ni šlo za čezmerno prijavo površin, ampak za napačno določitev meja gorskega območja, kar je okoliščina, ki se ne kaznuje niti na podlagi zakonodaje Unije niti na podlagi nacionalne zakonodaje, zlasti zato, ker odgovornosti zanj ni mogoče pripisati kmetu. Poleg tega je navedla, da bi bilo mogoče obstoj krivdnega ravnanja tožeče stranke ali agencije APIA ugotoviti le na podlagi dejanskega stanja in da bi bilo treba dejansko površino določiti bodisi na podlagi mnenja izvedenca geodetske stroke bodisi tako, da bi agencija APIA opravila pregled na kraju samem; vendar je bil tak pregled na delu površine zadevnega gorskega območja že opravljen, pri čemer pa niso bile ugotovljene nobene nepravilnosti.
- 12 Tožeča stranka je prav tako trdila, da so meje zadevnega gorskega območja izrecno navedene v najemni pogodbi in da so enake tistim, navedenim v lastniški listini lastnika zemljišča, ki je tožeči stranki dal to zemljišče v najem, iz katere izhaja, da gre za površino v velikosti 261,76 ha.
- 13 Tožeča stranka je poleg tega navedla, da je v obrazcu za prijavo površin v prahi storila napako, ko je zahtevala, naj se površina v velikosti 84,09 ha upošteva za praho, saj takrat ni bila seznanjena s tem, da je prišlo do napake pri vnosu nekaterih podatkov v zemljevide agencije APIA. Tožeča stranka je v vlogi, ki jo je 15. maja 2008 predložila centru agencije APIA v Argeșu, opozorila na to dejansko stanje, zaradi katerega bi morala agencija APIA umakniti obrazec M.1.1 za prijavo površin v prahi, zlasti zato, ker naj bi se postopek plačila začel pet dni

pozneje, agencija APIA pa bi morala v skladu s svojimi postopki in zakonodajo Unije preveriti navedbe kmeta, tudi s pregledom na kraju samem.

- 14 Tožeča stranka je v postopku pred višjim sodiščem (Curtea de Apel București (višje sodišče v Bukarešti), ki v tej zadevi odloča na zadnji stopnji) predlagala, naj se Sodišču Evropske unije v predhodno odločanje predloži vprašanje glede razlage člena 68(1) in (2) Uredbe (ES) št. 796/2004.
- 15 Curtea de Apel București – Secția a contencios administrativ și fiscal (višje sodišče v Bukarešti – oddelek za upravne in davčne zadeve) je 2. aprila 2012 predlog za predložitev zadeve Sodišču Evropske unije zavrnilo, ker je menilo, da razlaga vidikov, na katere je nameravala opozoriti tožeča stranka in ki bi jo v postopku predhodnega odločanja podalo Sodišče Evropske unije, ni potrebna.
- 16 Curtea de Apel București – Secția a contencios administrativ și fiscal (višje sodišče v Bukarešti – oddelek za upravne in davčne zadeve) je s civilno sodbo št. 1606 z dne 9. aprila 2012 (ki je pravnomočna) zavrnilo pritožbo tožeče stranke.
- 17 To sodišče je v bistvu menilo, da so bili izpolnjeni pogoji iz člena 138(1) Uredbe (ES) št. 1973/2004, zaradi katerih je bila tožeči stranki naložena sankcija v obliki izključitve iz pomoči za leto 2007, in sicer zaradi čezmerne prijave površine, ki jo uporablja in za katero je vložila zahtevek za podporo, kar je bilo ugotovljeno na podlagi administrativnega pregleda, ki ga je opravila tožena stranka, to je center agencije APIA v Argeșu, po katerem je tožeča stranka priznala, da prvotno prijavljena površina ne ustreza dejanski površini, in to prijavo popravila.
- 18 Navedeno sodišče je v zvezi s površino, ki jo je treba navesti v zahtevku za podporo, ugotovilo, da bi bilo treba prijaviti dejansko neto kmetijsko površino, ugotovljeno na podlagi meritev, ki jih izvede imetnik enote rabe oziroma poljine, ki se lahko razlikuje od površine, navedene v lastniški listini. V obravnavani zadevi pa naj bi dva kmeta potrdila, da tožeča stranka dejansko ni imela v najemu 129,09 ha, ki jih je prijavila v prvotnem zahtevku, ampak le 45 ha površin. Tožeča stranka naj bi s predložitvijo obrazca, v katerem je popravila prvotno prijavo, priznala, da je v prvotni prijavi prišlo do napake.
- 19 Tako prvotna prijava kot prijava spremembe površine naj bi bili pripravljeni na podlagi istih zemljevidov agencije APIA, zato naj trditev, da je čezmerna prijava posledica napak na zemljevidih agencije APIA, ne bi bila utemeljena. Ker naj ti zemljevidi ne bi vsebovali zadostnih informacij za pravilno identifikacijo zadevnih površin, naj bi morala tožeča stranka sprejeti dodatne ukrepe za določitev natančne površine, ki jo uporablja, da bi se tako izognila čezmerni prijavi, zlasti zato, ker je med površino, ki jo je prvotno ugotovila, in površino, navedeno v najemni pogodbi, obstajala znatna razlika, zaradi katere naj bi bilo mogoče podvomiti o dejanski velikosti površine, ki izhaja iz zemljevidov agencije APIA.
- 20 Tožeča stranka naj se namreč v utemeljitev čezmerne prijave površin, ki jih uporablja, ne bi mogla sklicevati na nenatančnost zemljevidov agencije APIA,

med drugim tudi zaradi obveznosti, ki izhajajo iz člena 7(1)(c) in (f) izredne uredbe vlade št. 125/2006. Tožeča stranka naj bi morala zagotoviti, da je prijavljena površina enaka površini, ki jo dejansko uporablja in za katero ima listine, ki dokazujejo njeno pravico do uporabe, zato naj prijave površine, ki je večja od te, ki jo uporablja, ne bi mogla utemeljiti s sklicevanjem na „nenatančnost“ zemljevidov agencije APIA, na podlagi katerih bi lahko upravičila zgolj napačno identifikacijo površin z vidika njihove umeščenosti na zemljevid, nikakor pa ne napake pri prijavi površine, ki znaša 46,56 %.

- 21 Curtea de Apel București (višje sodišče v Bukarešti) ni sprejelo niti trditve tožeče stranke, v skladu s katero naj bi v vlogi z dne 15. maja 2008 umaknila prijavo površin v prahi, saj Uredba (ES) št. 796/2004 ne dopušča umika zahtevka za posamezno enoto rabe oziroma poljino v prahi, ampak le za površine v prahi.
- 22 Menilo je, da za položaj tožeče stranke ne velja niti člen 68(1) Uredbe (ES) št. 796/2004, ki ureja izjeme od uporabe znižanj in izključitev.
- 23 Curtea de Apel București (višje sodišče v Bukarešti) je v zvezi z dokazi, ki jih je predlagala tožeča stranka, menilo, da izpovedbe prič niso bile potrebne za odločanje v obravnavani zadevi, saj je bilo mogoče premoženjsko škodo dokazati z listinami v spisu, odškodninski zahtevek pa je bil zavrnjen zaradi zavrnitve glavnega tožbenega zahtevka, in ne zaradi nedokazanosti premoženjske škode. V zvezi z mnenjem izvedenca geodetske stroke je menilo, da to za odločanje v obravnavani zadevi ni bilo potrebno, pri čemer je upoštevalo razloge, na katerih je temeljila izpodbijana odločba (ugotovitev čezmerne prijave, do katere je prišlo, ker je tožeča stranka površine nekaterih zemljišč dala v praho), in dejstvo, da s sklicevanjem na nenatančnost in nepravilnost zemljevidov agencije APIA ni mogoče upravičiti napačne prijave tožeče stranke v zvezi s površinami, ki jih uporablja in za katere je vložila zahtevek za podporo.
- 24 Izredna pravna sredstva (revizije, ničnostne tožbe), ki jih je tožeča stranka vložila zoper civilno sodbo Curtea de Apel București – Secția a contencios administrativ și fiscal (višje sodišče v Bukarešti – oddelek za upravne in davčne zadeve) št. 1606 z dne 9. aprila 2012, so bila zavržena kot nedopustna.
- 25 Tožeča stranka je 8. aprila 2013 pri Tribunalul București, Secția a IV-a Civilă (okrožno sodišče v Bukarešti, četrti civilni senat, Romunija), proti toženima strankama, to sta Statul Român (Romunska država) oziroma Ministerul Finanțelor Publice (ministrstvo za finance, Romunija) in Curtea de Apel București (višje sodišče v Bukarešti) vložila pravno sredstvo, s katerim je predlagala, naj se ugotovi, da je Curtea de Apel București – Secția a contencios administrativ și fiscal (višje sodišče v Bukarešti – oddelek za upravne in davčne zadeve) opustilo uporabo prava Unije (oziroma kršilo pravo Unije) in da je Romunska država odgovorna za premoženjsko škodo, zaradi česar je treba tožeči stranki priznati pravico do odškodnine za nastalo premoženjsko in nepremoženjsko škodo.

- 26 Tožeča stranka je trdila, da navedeni sodišči (Tribunalul București (okrožno sodišče v Bukarešti) in Curtea de Apel București – Secția de contencios administrativ și fiscal (višje sodišče v Bukarești – oddelek za upravne in davčne zadeve)) nista uporabili člena 20 Uredbe (ES) št. 1782/2003 v povezavi s členom 68 Uredbe (ES) št. 796/2004 in da nista upoštevali člena 267 PDEU v povezavi s členom 148(2) in (4) romunske ustave, ker je višje sodišče neutemeljeno zavrnilo predlog za vložitev predloga za sprejetje predhodne odločbe Sodišču Evropske unije.
- 27 Tožeča stranka se je med drugim sklicevala na člen 267 PDEU in sodno prakso Sodišča v zadevah Köbler, Cilfit, Francovich in Bonifaci ter Brasserie du Pêcheur in Factortame.
- 28 Tožena stranka, to je Romunska država oziroma ministrstvo za finance, je v svojo obrambo v bistvu trdila, da ni mogoče ponovno obravnavati vseh vidikov, o katerih je pravnomočno odločilo sodišče, ki je odločalo o sporu o glavni stvari, in da zato teh vidikov ni mogoče navajati v okviru novega sodnega postopka ter da lahko sodišče, ki je odločalo o sporu o glavni stvari, način, na katerega je bilo v zadevi odločeno s pravnomočno odločbo, preizkusi le na podlagi izrednih pravnih sredstev in pod pogoji, določenimi z zakonom. Tožena stranka je trdila, da odgovornost države sicer pomeni neposredno odgovornost, vendar je ta omejena na škodo, ki nastane zaradi sodne zmote v kazenskem postopku, in da pogoji za nastanek civilne odgovornosti zaradi dejanj ministrstva za finance niso izpolnjeni.
- 29 Tribunalul București (okrožno sodišče v Bukarești) je ugodilo ugovoru, da Curtea de Apel București (višje sodišče v Bukarești) nima procesnega upravičenja, ki ga je to obravnavalo po uradni dolžnosti, saj je menilo, da je Romunska država oziroma ministrstvo za finance edina stranka, proti kateri je mogoče vložiti tovrstna pravna sredstva za uveljavljanje civilne odgovornosti.
- 30 Tribunalul București, Secția a IV-a Civilă (okrožno sodišče v Bukarești, četrti civilni senat) je s civilno sodbo št. 960 z dne 1. julija 2016 zavrnilo pravno sredstvo, vloženo proti Romunski državi oziroma ministrstvu za finance, kot neutemeljeno.
- 31 Iz navedenih določb prava Unije naj ne bi bilo razvidno, da so posameznikom priznane kakršne koli pravice, medtem ko naj bi veljalo, da je pravica do obveščенosti, na katero se sklicuje tožeča stranka, v smislu dostopa do koristnih informacij v postopku dodelitve podpore, za katero se vloži zahtevek, in pravilne identifikacije enote rabe oziroma poljine, splošna pravica, ki naj bi jo bilo mogoče priznati v zvezi z večino določb, ki opredeljujejo pogoje za delovanje določenega mehanizma. Zato naj bi se Sodišče v ustaljeni sodni praksi v okviru analize pogojev, ki morajo biti izpolnjeni za uveljavljanje odgovornosti države, sklicevalo na tista pravila prava Unije, ki posameznikom dajejo posebne pravice, na katere se lahko sklicujejo pred nacionalnimi sodišči, ne pa splošne pravice, ki jih je mogoče izpeljati iz razlage zakonskih določb.

- 32 Tribunalul București (okrožno sodišče v Bukarešti), ki je potrdilo, da je Sodišče načelo odgovornosti države za škodo, ki nastane zaradi opustitve uporabe prava Unije, priznalo v sodbah Francovich in Bonifaci ter Brasserie du Pêcheur in Factortame, in se obširno sklicevalo na pogoje, ki so bili izoblikovani v sodbah Köbler in Traghetti del Mediterraneo, je ugotovilo, da Romunija nima posebnih predpisov o odgovornosti države za primere, ki izhajajo iz sodne prakse Köbler, zaradi česar je treba uporabiti določbe člena 96 zakona št. 303/2004 o statusu sodnikov in tožilcev.
- 33 Tribunalul București (okrožno sodišče v Bukarešti) je na podlagi analize člena 96 zakona št. 303/2004 ugotovilo, da je država odgovorna le za premoženjsko škodo, ki nastane zaradi sodne zmote, in da je mogoče pravico oškodovanca do odškodnine za premoženjsko škodo, povzročeno zaradi sodne zmote v postopku, ki ni kazenski postopek, uveljavljati le, če je bila kazenska oziroma disciplinska odgovornost sodnika ali državnega tožilca za dejanje, storjeno v okviru sodnega postopka, predhodno ugotovljena s pravnomočno sodbo in če gre za dejanje, ki je lahko podlaga za sodno zmoto.
- 34 Tožeča stranka je to sodbo izpodbijala pri Curtea de Apel București (višje sodišče v Bukarešti), ki je predložitevno sodišče.

Bistvene trditve strank v postopku v glavni stvari

- 35 Tožeča stranka trdi, da je presoja sodišča, ki je odločalo o glavni stvari, v skladu s katero člen 20(1) Uredbe (ES) št. 1782/2003 posameznikom ne priznava nobenih pravic, napačna ter v nasprotju s sodno prakso Unije in stališči institucij Unije. Tožeča stranka se sklicuje na sodbo Sodišča z dne 14. julija 1967, Kampfmeier in drugi, sodbo Splošnega sodišča z dne 10. aprila 2002, Lamberts/Evropski varuh človekovih pravic, točka 87, in sodbo Splošnega sodišča z dne 23. novembra 2011, Sison/Svet.
- 36 Presoja sodišča, ki je odločalo o glavni stvari, naj bi bila v nasprotju s stališčem Evropske komisije, katere preiskava, ki je bila opravljena v postopku AA/2008/24, naj bi pokazala, da nepravilen sistem kartiranja ne izpolnjuje zahtev po zagotavljanju učinkovitosti administrativnih navzkrižnih pregledov (splošni interes), obenem pa privede do tega, da kmetje v identifikacijski sistem za zemljišča (LPIS), ki temelji na geografskem informacijskem sistemu (GIS), pogosto vnesejo napačne podatke glede lokacije kmetijskih enot rabe oziroma poljin, zaradi česar so nato sankcionirani tako, da ne prejmejo podpore ali nadomestila stroškov.
- 37 V skladu s sodno prakso Sodišča naj bi veljalo, da je ugotovitev nepravilnosti lahko podlaga za nastanek odgovornosti institucije, ki je storila kršitev, zaradi česar mora ta institucija nadomestiti povzročeno škodo v smislu člena 41(3) v povezavi s členom 51(1) Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, kar naj bi očitno zajemalo tudi priznanje pravic posameznikom zaradi kršitve člena 20(1) Uredbe (ES) št. 1782/2003.

- 38 Tožeča stranka v zvezi z očitkom, da je nacionalno sodišče očitno kršilo določbe veljavne zakonodaje, trdi, da o previdnosti in skrbnosti višjega sodišča (to je Curtea de Apel București – Secția a contencios administrativ și fiscal (višje sodišče v Bukarești – oddelek za upravne in davčne zadeve)) sploh ni mogoče govoriti: to sodišče je na eni strani imelo možnost, da Sodišču predloži vprašanje za predhodno odločanje, na drugi strani pa ni uporabilo očitnih določb upoštevnihih pravil prava Unije, to je določb, ki tožeči stranki omogočajo, da svojo nedolžnost dokaže z vsemi dokaznimi sredstvi, obenem pa je upoštevalo zgolj navedbe organa, ne pa tudi dokazov, ki jih je predložila tožeča stranka. S tega vidika naj bi zaradi neobstoja previdnosti in skrbnosti Curtea de Apel București – Secția a contencios administrativ și fiscal (višje sodišče v Bukarești – oddelek za upravne in davčne zadeve) prišlo do kršitve pravice do poštenega sojenja.
- 39 Tožeča stranka trdi, da višje sodišče (to je Curtea de Apel București – Secția a contencios administrativ și fiscal (višje sodišče v Bukarești – oddelek za upravne in davčne zadeve)) ni upoštevalo očitno pomembnih določb člena 68 Uredbe (ES) št. 796/2004, na podlagi katerih bi moralo sodišče izpolniti več obveznosti, in sicer opraviti sodno preiskavo, izvesti prepričljive, koristne in upoštevne dokaze ter obrazložiti zavrnitev dokazov, česar pa ni storilo, zato je v praksi prišlo do kršitve pravice do poštenega sojenja. Tožeča stranka meni, da kršitev pravice do poštenega sojenja kaže na namernost kršitve in da to ugotovitev dodatno potrjuje tudi zavrnitev predloga za sprejetje predhodne odločbe.

Kratka predstavitev obrazložitve predloga za sprejetje predhodne odločbe

- 40 Prvo vprašanje se nanaša na razlago člena 20(1) Uredbe št. 1782/2003 in zlasti na to, ali navedeni člen pomeni pravilo prava Unije, ki posameznikom daje posebne pravice, in ali je lahko kršitev tega pravila podlaga za nastanek odgovornosti države zaradi odločbe nacionalnega sodišča, ki odloča na zadnji stopnji. Tribunalul București, Secția a IV-a Civilă (okrožno sodišče v Bukarești, četrti civilni senat) je na podlagi analize zahtevka tožeče stranke razsodilo, da kršitve tega pravila ni mogoče šteti za delikt, saj posameznikom ne priznava nobenih pravic.
- 41 Tožeča stranka je to ugotovitev izpodbijala, pri čemer se je sklicevala na sklepa Evropske komisije iz leta 2010 in leta 2011, na podlagi katerih so bile Romuniji naložene sankcije zaradi pomanjkljivosti identifikacijskega sistema za zemljišča (LPIS), ki temelji na geografskem informacijskem sistemu (GIS), nezadostnosti administrativnih pregledov in pravil glede izrekanja sankcij za posredovanje netočnih informacij kmetom ter zaradi neučinkovitosti pregledov na kraju samem, ki se izvajajo v zvezi s pomočjo na površino. Trdila je, da je ta ugotovitev sodišča v nasprotju s stališčem, ki ga je Evropska komisija zavzela na podlagi preiskave, ki jo je opravila v postopku AA/2008/24, ki je pokazala, da nepravilen sistem kartiranja ne izpolnjuje zahtev po zagotavljanju učinkovitosti administrativnih navzkrižnih pregledov (splošni interes), obenem pa privede do pogosto napačnega vnosa podatkov o lokaciji kmetijskih enot rabe oziroma poljin, zaradi česar so

- kmetje kaznovani, kar pomeni, da je ogrožen tudi zasebni interes, to je interes kmeta.
- 42 Predložitveno sodišče z drugim vprašanjem Sodišču predlaga, naj poda razlago pojma „točni podatki“ iz člena 68(1) Uredbe št. 796/2004, pri čemer naj ugotovi, ali ta pojem zajema tako pravilno prijavo površin s strani kmeta kot tudi pravilno identifikacijo uporabljene enote rabe oziroma poljine in njenih meja. To vprašanje je pomembno, ker je treba presoditi, ali so izpolnjeni pogoji za uveljavljanje odgovornosti države, ki izhajajo iz sodne prakse Sodišča.
- 43 S tretjim vprašanjem pa je Sodišče pozvano, naj ugotovi, ali to, da nacionalno sodišče, ki odloča na zadnji stopnji, Sodišču v predhodno odločanje ni predložilo vprašanja glede razlage člena 68 Uredbe št. 796/2004, v okoliščinah obravnavane zadeve pomeni očitno in dovolj resno kršitev, na podlagi katere je mogoče uveljavljati odgovornost države za škodo, ki naj bi nastala zaradi odločbe tega sodišča.
- 44 V skladu s sodno prakso Sodišča velja, da se lahko odgovornost države članice za škodo, ki je nastala zaradi odločbe nacionalnega sodišča, ki odloča na zadnji stopnji, s katero je bilo kršeno pravilo prava Unije, vzpostavi samo v izjemnem primeru, v katerem bi nacionalno sodišče, ki odloča na zadnji stopnji, očitno kršilo pravo, ki se uporablja. Poleg tega mora nacionalno sodišče, ki odloča o odškodninski tožbi, za ugotovitev, ali obstaja dovolj resna kršitev prava Unije, upoštevati vse okoliščine primera, ki ga obravnava, med katerimi je tudi neizpolnitev obveznosti zadevnega nacionalnega sodišča, da na podlagi člena 267, tretji odstavek, PDEU vloži predlog za sprejetje predhodne odločbe (sodbe z dne 5. marca 1996, Brasserie du Pêcheur in Factortame/Komisija, C-46/93 in C-48/93, EU:C:1996:79, točka 56; z dne 30. septembra 2003, Köbler, C-224/01, EU:C:2003:513, točki 54 in 55, in z dne 28. julija 2016, Tomášová, C-168/15, EU:C:2016:602, točka 25).
- 45 V obravnavani zadevi bi moralo upravno sodišče, ki je o sporu o glavni stvari odločilo kot sodišče, ki odloča na zadnji stopnji, Sodišče sicer res zaprositi za razlago člena 68 Uredbe (ES) št. 796/2004 – v nasprotnem primeru pa svojo odločitev obrazložiti ob upoštevanju meril, ki jih je Sodišče navedlo v sodbi Cilfit –, vendar je zgolj ugotovilo, da razlaga, ki bi jo Sodišče podalo v okviru predhodnega odločanja, ni potrebna za rešitev vprašanj, ki jih je postavila tožeča stranka, ne da bi pri tem navedlo kakršne koli podrobnejše razloge, zaradi katerih je zavzelo tako stališče glede postopka.
- 46 Predložitveno sodišče glede na navedeno meni, da je treba Sodišču predložiti ta tri vprašanja.